

Przegląd polskich nowości wydawniczych

Anna Stanis

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

R. Frączek (2017). *Upowszechnianie wyników badań naukowych w międzynarodowych bazach danych. Analiza bibliometryczna na przykładzie nauk technicznych ze szczególnym uwzględnieniem elektrotechniki.* Katowice: Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, ss 648. Seria „Prace naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” nr 3579. ISBN 978-83-226-3062-4

Metody ilościowe zastosowane do oceny dorobku naukowego pracowników odgrywają ważną rolę w określeniu rangi ich działalności, co wpływa na pozyskiwanie środków finansowania na badania naukowe. Celem monografii jest przedstawienie wyników badań, prowadzonych przez autorkę metodami ilościowymi, nad obecnością publikacji autorów polskich (z afiliacją polskich wyższych uczelni technicznych) oraz polskich czasopism (z nauk technicznych ze szczególnym uwzględnieniem elektrotechniki) w międzynarodowych bazach danych. Jako narzędzia badawcze zastosowano komercyjne bazy danych Scopus oraz Web of Science, a także ogólnodostępne bazy BazTech i ARIANTA. Badaniem objęto zarejestrowane publikacje, które ukazały się do 2014 r. Dane do analizy autorka gromadziła od grudnia 2013 do marca 2015 r. i aktualizowała je od lutego do końca maja 2016 r. Omówienie wyników badań poprzedzają wybrane zagadnienia metod ilościowych oraz opis źródeł informacji o publikacjach naukowych. Jeden z rozdziałów autorka poświęciła miejscu elektrotechniki wśród innych dziedzin, kształtowaniu nauczania elektrotechniki w Polsce, założycielom wydziałów elektrycznych po zakończeniu II wojny światowej oraz analizie czasopism poświęconych elektrotechnice w ujęciu zarówno historycznym, jak i współczesnym.

Trudności nastęcały bazy dorobku naukowego prowadzone przez biblioteki polskich wyższych uczelni technicznych ze względu na różnorodność stosowanego oprogramowania i możliwości wyszukiwawcze, które nie pozwalały na przeprowadzenie wyszukiwania rekordów z elektrotechniki przy zastosowaniu tego samego kryterium wyszukiwawczego. Autorka zwróciła uwagę na brak kontrolowanego słownika słów kluczowych lub tezaury (trudności sprawiały różnorodne formy nazw instytucji czy pisownia nazwisk).

Jako perspektywę dalszych badań autorka wskazała m.in. analizę słownictwa specjalistycznego, budowę słownika słów kluczowych (lub tezaury wielojęzycznego) oraz implementację tych narzędzi w bazach danych, tak aby zwiększyć efektywność indeksowania i wyszukiwania.

Pracę uzupełniają cztery załączniki, obszerny wykaz literatury oraz indeks osobowy. Wstęp, spis treści i streszczenia dostępne są w wersji elektronicznej pod adresem https://wydawnictwo.us.edu.pl/sites/wydawnictwo.us.edu.pl/files/upowszechnienie_wynikow_czw_st_e.pdf

B. Włodarczyk, J. Woźniak-Kasperek, red. (2018). *Bibliografie specjalne. Rozwój i otwartość*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, ss. 227. Seria „Media początku XXI wieku” T. 35. ISBN 978-83-7545-907-4

Ukazał się czwarty tom z cyklu poświęconego zagadnieniom bibliografii¹, zawierający 14 artykułów, w których omówiono różne teoretyczne i praktyczne aspekty bibliografii specjalnych. Tom otwiera artykuł Elżbiety Nowosielskiej na temat zaginionych czasopism galicyjskich z lat 1865–1918.

Większość artykułów dotyczy bibliografii regionalnych i dziedzinowych. Analizy porównawczej polskich i niemieckich bibliografii regionalnych dokonały Agnieszka Łakomy-Chłosta i Agnieszka Gołda. Porównano 54 bazy polskie i 15 niemieckich, konkludując, że „w obu krajach podobnie wyglądają systemy organizacji prac nad bibliografiami terytorialnymi, mającymi postać elektronicznych platform udostępniania danych” (s. 98). Bibliografom specjalnym związanym z regionem Śląska (Śląska Bibliografia Historyczna) i Lubelszczyzny (Bibliografia Lubelszczyzny) poświęcili uwagę Małgorzata Pawlak, Karol Sanojca oraz Bożena Lech-Jabłońska.

Problem narzędzi wykorzystywanych do opisu rzeczowego w bibliografiach regionalnych, opracowywanych najczęściej przez biblioteki publiczne, poruszył Bartłomiej Włodarczyk. Stosowany do tej pory w bibliografiach regionalnych JHP BN zastąpiły, od 1.01.2017 r. Deskryptory Biblioteki Narodowej (DBN). Szansą na poprawne wykorzystanie tego języka jest wspólne opracowanie przez twórców bibliografii i twórców DBN ujednoczonych zasad opisu materiałów regionalnych i wprowadzenie do zasobu leksykalnego nowych deskryptorów przydatnych w tym opisie. JHP BN nie jest już językiem rozwojowym więc trudno go stosować w bibliografiach regionalnych.

Bibliografie dziedzinowe reprezentują omówione w tomie: Polska Bibliografia Lekarska (Dorota Ubysz, Wojciech Giermaziak), Polska Bibliografia Literacka (Beata Koper) oraz Bibliografia Nauk Teologicznych (Bogumiła Warząchowska).

Bibliografię poloników zagranicznych na tle europejskich bibliografii eksterioryków od 1918 r. opisała Dorota Siwecka. Mariusz Balcerk przedstawił problem eksportu danych do menedżerów bibliografii w bibliografiach regionalnych.

W jednym z artykułów zwrócono uwagę na aktualność bazy bibliograficznej (Agata Olkowska), w innym podjęto temat przypisów bibliograficznych w Web of Science Core Collection, Scopus (Witold Sygocki). Różnorodność bibliograficznej tematyki uzupełniają artykuły na temat zasad katalogowania alfabetycznego zbiorów bibliotecznych w II Rzeczypospolitej (Dorota Grabowska) i bazy publikacji pracowników Uniwersytetu Szczecińskiego (Elżbieta Tomczyńska).

¹ Dwa z tych tomów zostały wcześniej opisane w ZIN-ie: *Bibliografia: źródła – standardy – zasoby*. Praca zbior. pod redakcją Jerzego Franke. Warszawa: Wydaw. SBP, 2013, ss. 320. Seria „Nauka, Dydaktyka, Praktyka” 145. ZIN 2/ 2013; *Bibliografi@ : historia, teoria, praktyka*. Praca zbior. pod red. Jerzego Franke i Jadwigi Woźniak-Kasperek. Warszawa: Wydaw. SBP, 2016. ss. 299. Seria „Nauka, Dydaktyka, Praktyka” 172. ZIN 2/2016.

M. Wojciechowska, J. Kamińska, B. Żołędowska-Król, B. Jaskowska, red. (2019). *Leksykon zarządzania i marketingu w bibliotekoznawstwie*. Warszawa: Wydaw. SBP, ss. 292. Seria: „Nauka, Dydaktyka, Praktyka” 187. ISBN: 978-83-65741-17-2

Zarządzanie i marketing w bibliotekach jest jednym z dominujących tematów w publikacjach z zakresu bibliotekoznawstwa. Jest on również widoczny w programach dydaktycznych kształcących bibliotekarzy na polskich uczelniach. Adaptacja terminów z dziedziny organizacji i zarządzania dla potrzeb bibliotekoznawstwa zainspirowała autorki tomu do opracowania terminologii w tym zakresie. W leksykonie zawarto 600 terminów z obszaru marketingu i zarządzania wykorzystanych w praktyce bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Hasła uporządkowano alfabetycznie, podając równoległe hasło w języku angielskim. Przy hasłach umieszczono odsyłacze przedstawiające dany termin w innych opracowaniach z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej lub z zakresu organizacji nauk i zarządzania. Autorki, jako jedne z pierwszych, uporządkowały terminologię ilustrującą procesy zarządzania i marketingu w bibliotekach.

Tom skierowano do kierowników oraz pracowników bibliotek, kadry naukowej oraz studentów, zajmujących się problemami marketingu, zarządzania i organizacją prac w bibliotekach.

Leksykon uzupełniono indeksem terminów angielskich i ich polskich odpowiedników.

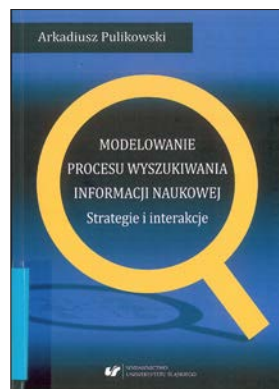
A. Pulikowski (2018). *Modelowanie procesu wyszukiwania informacji naukowej. Strategie i interakcje*. Katowice: Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, ss. 237. Seria „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 3727. ISBN 978-83-226-3343-4

Współczesne zasoby naukowe dostępne w sieci zawierają katalogi biblioteczne, bazy danych, zasoby bibliotek cyfrowych, repozytoria, witryny różnych instytucji naukowych, blogi, fora oraz serwisy społecznościowe. Tak duża różnorodność źródeł wywołuje określone zachowania informacyjne użytkowników, którzy samodzielnie poszukują informacji.

Treścią tomu jest analiza procesu wyszukiwania informacji naukowej rozpatrywana z punktu widzenia użytkownika, na gruncie badań z zakresu nauki o informacji. Proces wyszukiwania informacji został uzupełniony o proces zbierania (poszukiwania) informacji ze względu na ich ścisły związek. We wstępie przedstawiono stan badań w zakresie zachowań informacyjnych.

W strukturze książki wyodrębniono pięć rozdziałów, pierwsze cztery o charakterze teoretycznym, piąty – dotyczący zagadnień praktycznych. Rozdział 1, *Modele zachowań informacyjnych*, poświęcono trzem grupom modeli: holistycznym, zbierania informacji oraz wyszukiwania informacji. Przedmiotem analizy są modele, które powstały od lat 90. XX w. W rozdziale 2, pt. *Strategie wyszukiwawcze* omówiono typologię strategii wyszukiwawczej, poprzedzając ją podstawowymi zasadami i teoriami, które kształtują te strategie. Sformułowano czynniki determinujące wybór określonych strategii. Przedstawiono zintegrowany model zachowań informacyjnych Marcii Bates.

Rozdział 3, *Modelowanie strategii i interakcji*, przedstawia sieć wybranych modeli strategii. Rozdział 4, *Modele autorskie*, zawiera propozycje dwóch nowych modeli zbierania i wyszukiwania informacji. Rozdział 5, *Wspieranie interakcji użytkownika z systemem w procesie wyszukiwania informacji naukowej*, skupia uwagę na dialogu użytkownika z systemem wyszukiwawczym, a w szczególności

z interfejsem. Przedstawiono w nim autorski model wspierania interakcji użytkownika z systemem wyszukiwawczym.

Adresatami książki są specjaliści – przedstawiciele nauki o informacji, projektanci systemów informacyjnych, bibliotekarze systemowi oraz dydaktycy na różnych kierunkach studiów.

Bibliografia obejmuje 240 pozycji.

D.M. Piotrowski (2018). *CMS w bibliotekach. Open source'owe systemy zarządzania treścią jako platforma realizacji usług bibliotecznych*. Toruń: Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, ss. 303. ISBN 978-83-231-3974-4

Termin zarządzanie treścią (ang. *content management*) powstał w połowie lat 90. XX w., a wraz z nim pojawiły się pierwsze systemy zarządzania treścią CMS (ang. *Content Management System*), które zajęły się gromadzeniem, administrowaniem i publikowaniem cyfrowej treści. Książka jest wynikiem doświadczeń, zebranych w pracy zawodowej autora, obejmujących wdrażanie i administrację różnych systemów CMS w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu.

Celem badań autora była analiza możliwości wykorzystania różnych typów CMS w kontekście realizowania usług bibliotecznych. Prace zakończono stworzeniem serwisu internetowego *CMS w Bibliotekach* skierowanego do bibliotekarzy.

Książka składa się z trzech części poprzedzonych wstępem, w którym znajduje się przegląd literatury przedmiotu, cele badawcze i opis metodologii prac badawczych.

W części pierwszej omówiono historię i budowę systemów klasy CMS, a także ich związek z bibliotekami i informatologią.

W części drugiej omówiono autorską typologię otwartoźródłowych systemów CMS w kontekście realizacji elektronicznych usług bibliotecznych. Typologia zawiera 14 rodzajów systemów CMS o otwartym dostępie do kodu źródłowego.

Część trzecia zawiera charakterystykę 15 wybranych systemów CMS wspomagających realizację różnych elektronicznych usług bibliotecznych.

W zakończeniu przedstawiono wnioski z przeprowadzonych badań oraz zaproponowano kierunki prac badawczych związanych z opisanym tematem.

Obszerna bibliografia przedmiotu znajduje się na stronach 249–288.

Nadesłano: 9 maja 2019.

